

Budgetunderlag för perioden 2015– 2017

(6 bilagor)

1. Sammanfattande bedömning

Den spetskompetens som Konstfack förvaltar inom det bild- och formkonstnärliga området vilar på en historisk och gedigen grund. Den är central för svensk ekonomi och kultur och bör förvaltas och nyttjas som en nationell resurs i ett internationellt perspektiv.

Det är således rimligt att regeringens satsning på forskning också kommer det bild-, design- och formkonstnärliga området till del; i detta ingår också lärarutbildning inom bild och slöjd. Utan forskningsmedel kan Konstfack inte föra fram denna konstnärliga expertis och bidra till forskarsamhället. På längre sikt riskerar Konstfack att tappa i konkurrenskraft om vi inte kan attrahera de bästa lärarna genom att även erbjuda forskningsmöjligheter. På så vis blir ämnesutvecklingen lidande och därmed riskeras den långsiktiga kvalitén i grundutbildningen. Konstfack bör framlidas ha bättre möjligheter att själv kunna finansiera doktorander, samfinansiera externa forskningsprojekt och ta ansvar för ämnesutveckling på forskarnivå – om Sverige inte ska tappa i konkurrenskraft. Vi står än så länge stadigt förankrade i en stark, konstnärlig tradition, men vi måste också se framåt.

I kontrast till regeringens uttalade föresats att stärka redan kraftfulla forskningsområden märks att medel för konstnärlig forskning har koncentreras till ett nytt lärosäte utan grundutbildning inom det bild- och formkonstnärliga området. Vi ser med oro på denna utveckling.

Genom samarbete med andra aktörer och externa forskningsmedel minskar Konstfack idag delvis de negativa effekterna av ett litet forskningsanslag. Samarbetet med Kungl. Tekniska högskolan (KTH) tar nu konkret form i en centrumbildning och ett doktorsprogram i konst, teknik och design, som ska förläggas till Konstfack.

För att positionera oss inom forskning nationellt och internationellt har Konstfack tagit fram en offensiv forskningsstrategi för perioden 2013-2015 där en fokuserad forskningsmiljö, samarbetet med KTH och ansökan om examenstillstånd för forskarexamen är tre viktiga beståndsdelar. Konstfack kan i detta budgetunderlag visa att detta arbete redan har gett resultat. Vi lyfter därmed fram behovet av en sammanlagd ökning av forskningsanslaget från och med 2015 med 10 000 tkr jämfört med 2014. En sådan ökning av forskningsanslaget skulle öka forskningsanslagets del från 5,1 procent till drygt 10 % av de totala anslagen i en första etapp – vilket fortfarande torde vara en av de lägsta andelarna i landet. Konstfack menar att forskningsanslaget i slutet av perioden 2015-2017 bör öka så att dess andel av de totala anslagen är i paritetet med Stockholms Konstnärliga Högskola och Gymnastik- och idrottshögskolan.

Konstfack har en ansvarsfull roll som utbildningsinstitution inom bild, design, konst, konsthantverk, visuell kommunikation och lärande, både internationellt och i Norden. För att upprätthålla detta utvecklar vi ständigt innehållet i vårt utbildningsutbud; vi håller oss à jour med nya tekniker och metoder och ämnesutvecklar också teori och praktik utifrån studenters och lärares engagemang. Vår ambition är att ligga i framkant gällande nytänkande och samtidigt stå i dialog med, och närvara i, samhället omkring oss och där visa vår verksamhet för en bred allmänhet. Under kommande år satsar Konstfack därför ytterligare på synlighet och kommunikation, nationellt och internationellt.

Den konstnärliga utbildningens attraktionskraft på såväl grundnivå som avancerad nivå är fortsatt mycket stark. På avancerad nivå är söktrycket åter lika högt som före införandet av anmälnings- och studieavgifter och många sökande kommer från tredje land.

Med ökad tilldelning av medel för lärosätesstipendier kan Konstfack erbjuda plats åt fler mycket högt kvalificerade och motiverade sökande från tredje land. Det vore en angelägen förändring – inte bara för Konstfack specifikt – utan även ur ett nationellt och internationellt perspektiv. Det skulle ytterligare stödja Sveriges position inom det bild- och formkonstnärliga området, en position som varit stark internationellt under större delen av förra århundradet. Våra utbildningar erbjuder en internationell, unik spetskompetens samtidigt som Sverige kan erbjuda unga människor en trygg och attraktiv boende- och studiemiljö.

Efter det senaste årets omstrukturering av masterprogrammet kommer också kandidatprogrammen att ses över. Detta arbete sker i dialog med såväl liknande högskolor i andra länder och i Sverige som med vår studentkår, lärarkollegiet och andra experter. Att regeringen mött våra önskemål gällande ämneslärarutbildningen för årskurs 7-9 är glädjande och innebär också viss justering av vårt utbildningsutbud. Redan hösten 2014 startar Konstfack en mer attraktiv tvåämnesutbildning i bild och slöjd, för att på så sätt möta det stora intresset och behovet av dessa lärare.

2. Utbildningens inriktning och omfattning

Utbildningens inriktning och omfattning vid Konstfack totalt

Utbildningens volym totalt ökade under 2013 jämfört med 2012. Antalet helårsstudenter uppgick till 671¹ och totalt examinerades 140 studenter under 2013.

Konstfack nådde inte takbeloppet 2013, vilket var förväntat. Vi räknar med att nå takbeloppet perioden 2014-17 med reservation för 2015, då lärarutbildningen till stor del avräknas mot utbildningsområdena Undervisning och VFU. Ett visst anslagsparande redovisas till dess att den nya lärarutbildningen är fullt utbyggd.

Under den tid det tar att bygga upp de nya ämneslärarutbildningarna har Konstfack fortsatt att tillfälligt öka volymen inom framförallt *fristående kurser*. Ökningen innebar en dryg dubbelning av utbildningsområdena Design och Humaniora/Samhällsvetenskap medan Konst ökade med drygt hälften jämfört med 2012.

En viss omfördelning har skett av platser från grundnivå till avancerad nivå inom konstnärlig utbildning, vilket innebär en volymökning 2015. Att öka volymen inom resurskrävande konstnärliga utbildningar är dock svårt om det bara är tillfälligt.

Den planerade volymökningen medför inga större förändringar för programutbildningarnas inriktning eller fördelning mellan utbildningsområden totalt. Däremot sker en del förändringar på programnivå. Från och med hösten 2014 ersätts det tidigare gemensamma masterprogrammet för alla studenter på avancerad nivå, av fyra nya masterprogram med inriktningarna design, craft, visuell kommunikation och konst. Utbudet av kandidatprogram bibehålls medan innehållet förändras kontinuerligt, i takt med studenternas behov

Konstfack avser att göra en översyn av fördelningen mellan utbildningsområdena design, konst, undervisning och humaniora/samhällsvetenskap. Nuvarande fördelning härstammar till stor del från den genomgång som gjordes i samband med omorganisationen 2010.

Konstnärlig utbildning på grundnivå

Söktrycket är fortsatt högt med i genomsnitt 9 sökande per plats till Konstfacks sju kandidatprogram som leder till konstnärlig examen i konst, design eller konsthantverk. Detta trots en minskning med 11 % totalt 2013 jämfört med föregående år. Under perioden märks en nedåtgående trend för Textil medan antalet sökande till Konst har ökat kraftigt.

Konstfack tar ett stort ansvar för en rad små spetsutbildningar inom det bild- och formkonstnärliga området. Arbetsmarknadens behov är sällan liktydigt med prognoser om arbetsgivares efterfrågan på arbetskraft. Varje utbildad konstnär, designer eller konsthantverkare bidrar själv till att skapa efterfrågan genom nytänkande och konstnärlig skicklighet, vilket ofta sker inom egenföretagande och konsultverksamhet. Utbildningsprogrammen präglas av små studentgrupper, handledning, arbete i verkstäder samt att varje student har en arbetsplats. Utan större förändringar i verkstäder m.m. kan därför endast mindre ökning och minskningar i gruppstorlek göras inom de enskilda grupperna eller som justering mellan grundnivå och avancerad nivå.

Vad gäller arbetsmarknadens behov noteras ett fortsatt ökat behov av inredningsarkitekter, främst på grund av pensionsavgångar. Konstfack möter detta med en mindre utökning av antalet platser i kandidatprogrammet Inredningsarkitektur och Möbeldesign.

¹ Varav 658,7 egna studenter, resten beställd utbildning.

I avvaktan på resultatet av Universitetskanslersämbetets (UKÄ:s) nationella granskning av utbildning som leder till konstnärlig examen, planeras inga större förändringar inom den konstnärliga utbildningen på grundnivå.

Konstnärlig utbildning på avancerad nivå

Utökningen av fristående kurser har främst skett på avancerad nivå. Flera nya kurser riktar sig till yrkesverksamma konstnärliga utövare. Bland annat kan nämnas satsningar inom gestaltning av offentliga rum för yrkesverksamma designers och konstnärer. Vissa av dessa påbyggnadsutbildningar kommer i framtiden även att leda till magisterexamen.

Det utvecklingsarbete som startade 2012 har resulterat i att det tidigare sammanhållna masterprogrammet (med 8 inriktningar) ersätts av fyra program med start höstterminen 2014. Målet är att skapa fortsatt internationellt konkurrenskraftiga masterprogram för framtidens samhälle. De nya programmen är formade kring varsitt huvudområde och har ett ökat fokus på studentens individuella arbete och möjlighet att specialisera sig:

- *Masterprogrammet CRAFT!* erbjuder tre spår i samarbete mellan Keramik & Glas, Textil samt Ädellab. Gemensamt är synen på konsthantverkliga aktiviteter som en metod för att ifrågasätta sakernas tillstånd.
- *Masterprogrammet i Design* har två inriktningar; Rumslig gestaltning respektive Individuell studieplan i Design som erbjuder fördjupning och specialisering inom ett brett område av produkt- och tjänstedesign.
- *Masterprogrammet i Konst* är ett nytt individualiserat program för stärkt självreflektion samt utveckling och fördjupning av studentens konstnärliga projekt.
- *Masterprogrammet i Visuell kommunikation* som med ett normkritiskt perspektiv sätter fokus på studentens eget arbete inom grafisk design och/eller illustration

Konstfack väntar med intresse på resultatet av UKÄ:s nationella granskning av utbildning som leder till konstnärlig examen. Frö närvarande tror vi inte att detta kommer att leda till ytterligare förändring inom den konstnärliga utbildningen på avancerad nivå.

De nya masterprogram som startar hösten 2014 har ca 700 sökande till 80 platser – en ökning av söktrycket på ca 50 %. Av dem återstår 440 som lämnat in en komplett anmälan, varav 86 även har betalat anmälningavgiften om 900 kr. Det innebär att Konstfack åter har samma söktryck som innan studieavgifternas införande 2011. Inför antagningen 2014 planeras en utökad antagning till masterutbildningarna i design och inredningsarkitektur.

Även om söktrycket är högt, är mixen av studenter otillfredsställande. De utländska studenter som vi tappat bidrog till utbildningens kvalitet genom att tillföra andra perspektiv och internationella nätverk, vilket i sin tur är värdefulla för alla studenters framtida arbetsmarknad. En arbetsmarknad som för konstnärliga utövare till stor del är internationell till sin karaktär.

Potentialen för ökad internationalisering är stor. 67 % bland sökande (även bland 1:a hand-sökande) till Konstfacks masterprogram har erhållit sin tidigare akademiska examen i annat land. Bland de 38 länder som är representerade, är den största gruppen sökande från Storbritannien, därefter kommer USA tätt följt av Italien och Kina. 85 avgiftsskyldiga sökande, som lämnat en komplett anmälan i januari 2014, har även betalat anmälningavgiften.

Konstfack menar att regeringen måste möjliggöra studier i konstnärlig högskoleutbildning för fler avgiftsbelagda studenter jämfört med idag. Det är otillfredsställande, rent av frustrerande, att i antagningens slutskede mista högt kvalitativa och motiverade förstahandsökande då de inte kan finansiera konstnärlig utbildning i Sverige.

Endast enstaka avgiftsskyldiga kan finansiera studieavgiften om 265 tkr per år utan lärosätesstipendier. Amerikanska sökande utgår från att deras ansökan om lån i hemlandet, som täcker studieavgift och uppehälle, kommer att beviljas. Men för att Konstfack ska bli ackrediterad i USA som ett lärosäte för vilket studielån utgår, krävs att vi uppvisar en delårsrapport (vilket vi är undantagna från enligt förordning om årsredovisning och budgetunderlag).

Tilldelningen av nya medel för lärosätesstipendier fördelas utifrån registrerade avgiftsskyldiga, vilket leder oss in i en återvändsgränd. Eftersom få sökande kan betala hela avgiften lär den framtida tilldelningen, som baseras på registrerade avgiftsstudenter, knappast öka.

För att säkra möjligheten att anta de mest kvalificerade sökande till konstnärlig utbildning och därmed kunna erbjuda en internationell utbildningsmiljö behövs ett betydande tillskott av stipendiemedel för konstnärlig utbildning.

Lärarytning

I dagsläget brottas Konstfack och övriga högskolor, med dimensioneringen av lärarytningen. Totalt antogs 44 studenter till Konstfacks tre ämneslärarytningar hösten 2013, jämfört med 52 föregående år. Den önskade volymen av sökande och antagna till lärarytningen totalt har reviderats nedåt för perioden 2015-17. 2013 utgjorde lärarytningarna 20 % (mot planerade 25 %) av den totala utbildningsvolymen. Mot slutet av perioden beräknas lärarytningen utgöra drygt en fjärdedel.

Uppbyggnaden av *Ämneslärarytning med inriktning mot grundskolan, åk 7-9 i bild, slöjd och ett tredje ämne* har inte gått så snabbt som vi hade önskat. För andra året i rad startade programmet med tomma platser (11 antagna). Konstfack ser därför mycket positivt på Regeringens ändring av högskoleförordningen som möjliggör en mer attraktiv tvåämnesutbildning i bild och slöjd redan till hösten 2014. Konstfack är det enda lärosätet i regionen som utbildar lärare i slöjd och den nya utbildningen kan bättre möta det stora intresset och behovet av dessa lärare.

Det höga antalet utbildade bild- och slöjdlärare, inte minst i Mälardalsområdet, kvarstår. Tillsammans med den stora inflyttningen i Stockholmsområdet gör Konstfack bedömningen att behovet av utbildningsplatser fortfarande är stort, trots regeringens prognos om kraftig nedgång i ungdomsgrupperna 20-25 år.

Regeringen öppnade redan 2011 för möjligheten att komplettera äldre oavslutade utbildningar. Skolverkets information om legitimationer och kompletteringskurser har klarnat under året. Dock kvarstår en rad olika insatser gällande kompletteringskurser för tidigare studenter samt arbete med strategier inför framtida insatser inom lärarytning och grundutbildning.

Konstfack erbjuder idag utbildning inom ramen för Skolverkets *Lärarytning*. Lärarytning II pågår 2012-2015 och ska öka ämnesbehörigheten hos lärare i grundskolan, gymnasieskolan, vuxenutbildningen och särskolan.

I samarbete med Aalto University (FI), Aalborg University (DK) samt Oslo och Akershus University College of Applied Science (NO) erbjuder Konstfack under 2014 det internationella masterprogrammet "Nordic Visual Studies and Art Education" (NoVA). Avsikten med samarbetet är att i framtiden kunna erbjuda en gemensam examen. Till dess är det Aalto som antar sökande och svarar för examination. Hösten 2013 lämnade Konstfack därför in en förnyad ansökan om tillstånd att utfärda masterexamen i bildpedagogik hos UKÄ.

På grundnivå och avancerad nivå erbjuder Konstfack fristående kurser som kan leda till kandidat- respektive magisterexamen. Dessa har under 2013 ingått i UKÄ:s granskning i kandidat- och magisterkurser i Bildpedagogik.

3. Konstnärligt utvecklingsarbete och forskning

Konstfack bedriver forskning inriktad mot såväl djupare förståelse av ämnesspecifika problemställningar som med mer direkt formulerad samhällsanknytning. Eftersom Konstfack är en liten högskola försöker högskolan upprätta långtgående och starka relationer med andra forskningsmiljöer samt träda in i samarbeten med andra samhällsengagerade aktörer inom kulturen, vetenskapsfältet, näringslivet och myndighetsfären.

Forskningen på Konstfack bedrivs utifrån en syn på kunskap och lärande där metoder och teoretiska perspektiv grundade i konstnärliga, praktiska och vetenskapliga diskurser samverkar. Denna forskning främjar kreativitet och gestaltning i bild, form, ord, text och handling. Implicit bidrar detta till innovation. Det multidisciplinära förhållningssättet utifrån en ställd fråga är en utgångspunkt som ger konceptuell frihet. I samverkan med andra kan nya problemställningar formuleras och lösningar sökas med metoder baserade i konstnärligt/intellektuellt skapande.

Utifrån den starka profil Konstfack har inom det bild- och formkonstnärliga området finns sällsynt goda förutsättningar att bli en i Sverige ledande forskningsaktör inom områdena konst, konsthantverk, visuell kommunikation, bildpedagogik och design. Det fält vi spänner över är centralt i det moderna samhället och viktigt för framtiden. Här finns kopplingar till i stort sett alla samhällets funktioner och branscher – från ingenjörskonst till kulturliv, medicin, företagande, massmedier. Kunskaper och resurser som Konstfack företräder inom grundutbildningen fungerar således som en praktisk förankring till, och en självklar utgångspunkt för, detta stora forskningsområde.

Konstfacks huvudsakliga bekymmer är den bristande balansen mellan forskningen och den goda sammansättningen av grundutbildning. Under perioden 2014-2017 planerar regeringen att Konstfacks forskningsanslag endast ska utgöra 5,1 procent av anslagen totalt, den lägsta andelen för forskningsanslag bland Sveriges lärosäten². Detta begränsar i nuläget forskningen och forskningsanknytningen i såväl lärarutbildning som konstnärlig utbildning.

För Konstfacks långsiktiga överlevnad och fortsatta utveckling är det därför helt centralt att i framtiden erhålla ett större forskningsanslag. En sådan satsning skulle också ge Sverige goda utvecklingsmöjligheter i internationella sammanhang där framförallt designforskningen är på stark frammarsch.

Konstfacks högskolestyrelse antog under förra året en forskningsstrategi för att söka nya vägar utifrån nuvarande situation. I denna framgår hur våra forskningsmedel ska effektiviseras genom profilering och prioritering. Vidare beslutade om hur Konstfacks forskningsmiljö i nära samarbete med Kungl. Tekniska Högskolan (KTH) ska utvecklas genom ett gemensamt doktorsprogram och ett centrum för forskning inom området konst, teknik och design.

Profilering och prioritering

För att nå långsiktiga mål har Konstfack påbörjat ett arbete där anslaget för konstnärlig forskning i mindre utsträckning än tidigare kommer att användas för konstnärligt utvecklingsarbete till förmån för den konstnärliga forskningen.

Ett framgångsrikt konstnärligt utvecklingsarbete är, precis som konstnärlig forskning, en motor för att utveckla nya idéer och perspektiv både hos den enskilda läraren och för de

² Vid de konstnärliga högskolorna i Stockholm totalt utgör forskningsanslaget 13,2% av de totala anslagen. Andra exempel är GIH (22,6 %); Högskolan i Borås (11,5 %); Högskolan i Skövde (11,6 %). Källa: Budgetpropositionen 2014.

konstnärliga utbildningarna. Under rådande omständigheter kommer detta antingen prioriteras ner eller finansieras på annat sätt. Tyvärr kan detta komma att på sikt få negativa konsekvenser för forskningsanknytningen i de bild- och formkonstnärliga utbildningarna.

Konstfack menar att forskningsanslaget bör ökas succesivt för att på sikt landa på ca 20 % av det totala anslaget, en ökning med ca 30 000 tkr, från dagslägets 8 000 tkr till 38 000 tkr. I ett första steg i denna uppbyggnad behövs ytterligare 10 000 tkr för 2015. I detta skede ska forskningsanknytningen inom samtliga utbildningar byggas upp tillsammans med forskningsinfrastrukturen – investeringar i laboratorier och verkstäder. En betydande del av de ökade medlen ska därtill användas för att ge lärarna tid för forskning samt anställning av doktorander. Av respektive avsnitt nedan framgår hur dessa medel ska fördelas.

Enbart genom att erbjuda forskning inom anställningen kan vi behålla och nyrekrytera de bästa lärarna. Idag har vi exempelvis vår första – och konsthögskolornas enda – post-doc tjänst utomlands. För att så småningom kunna locka tillbaka sådan kompetens behöver vi en konkurrenskraftig forskningsmiljö.

Konstfack menar att forskningsanslaget bör öka med 2 500 tkr från och med 2015 för ändamålet att öka forskningsanknytningen i de konstnärliga utbildningarna.

För att konsolidera Konstfacks nuvarande forskning och medge större, mera riktade satsningar har forskningen inriktats mot fem områden. Områdenas tematiska fokus ringar in vår befintliga forskarkompetens inom områdena bildpedagogik, designforskning, historiska och teoretiska studier, ljud-, ljus- miljö- och färg-forskning, visuella medier och berättandemetodik. Via dessa teman pekar vi ut områden i behov av nya, interdisciplinära forskningsinsatser betraktade ur ett samhällsperspektiv.

Den konstnärliga forskningen är *per se* ämnesöverskridande, inriktad mot konstkontexten men i lika hög grad mot ett utforskande av världen bortom och mellan de historiskt bestämda disciplinerna. Här finns en ojämförlig potential att utmana det vi tar för givet och aktivt söka andra vägar – och former – för kunskap.

Forskningsanknytning av lärarutbildningen

Sedan hösten 2011 bedriver Konstfack ämneslärarutbildning i Bild och Media respektive i Bild och Design mot gymnasieskolan. Under hösten 2012 kompletterades utbudet med en ämneslärarutbildning med inriktning mot åk 7-9 i bild och slöjd. Den senare utbildningen startades efter en överenskommelse mellan Stockholms universitet och Konstfack där Stockholms universitet avstod från en del av grundutbildningsanslaget som överfördes till Konstfack för att täcka uppbyggnaden av denna utbildning samt för att utbilda lärarstudenter vid Stockholms universitet i bild. Likaså överfördes utrustning för lärarutbildningen i slöjd.

Detta skedde i samband med att Stockholms universitet avsåg att lägga ned utbildningen av lärare i trä- och metallslöjd samtidigt som Uppsala Universitet lade ned utbildning av lärare i textil slöjd (varvid Konstfack övertog utrustning även från Uppsala Universitet). Detta var en medveten profilering av utbudet vid alla tre lärosätena mot bakgrund av att hög utbildningskvalitet gynnas av att resurskrävande konstnärlig utbildning samlas vid ett fåtal lärosäten. På Konstfack bedrivs en unik sammanhållen ämnesutbildning, vi har även under året utvecklat en organisation kring utvecklade partnerskolor inom Stockholms stad och kranskommuner. Detta är i linje med regeringens ambition att stärka samarbetet med övningsskolor på fältet. Inom Konstfack ansvarar lärarutbildningen för den högskolepedagogiska utbildningen, kursen utgör även en viktig länk för utvecklingen av vetenskapliga och konstnärliga möten.

För att klara ansvaret för fortsatt ämnesutveckling också här, krävs att regeringen höjer forskningsanslaget för våra lärarutbildningar. Idag har Konstfack en tredjedel mindre resurser

till forskningsanknytning per lärarstudent jämfört med före starten av ämneslärarutbildning med inriktning mot åk 7-9. Konstfack menar att detta inte kan ha varit avsikten när slöjd-läroverksamheten flyttades till Konstfack utan att det bör kunna rättas till från och med 2015.

Enligt Konstfacks beräkningar behövs en uppräknig med forskningsanslaget för detta ändamål om 1 300 tkr från och med 2015. Ett ändamål som rimmar väl med regeringens uttalade önskan om forskning kring skolan och lärande.

Strategiskt samarbete om en ny gemensam forskningsmiljö

Som tidigare nämnts, är Konstfack engagerat i uppbyggandet av en gemensam forskarmiljö tillsammans med Kungl. Tekniska Högskolan (KTH).

En viktig del i denna miljö är ett gemensamt doktorsprogram och en centrumbildning för forskning inom området konst, teknik och design. De första doktoranderna kommer att antas under 2014 till doktorsprogrammet som initialt ger en forskarutbildning på vetenskaplig grund med en konstnärlig inriktning.

Målet är att programmet ska ligga till grund för en ansökan från Konstfack om konstnärlig forskarexamen under 2015, vilket kan leda till ett mer jämlikt samarbete med KTH. I uppbyggnaden av detta doktorsprogram är Konstfack i stort behov av ytterligare anslagsmedel för att kunna anta tillräckligt många doktorander så att det skapas en tillräcklig kritisk massa. Konstfack ser därför att forskningsanslaget från och med 2015 bör utökas med ytterligare 5 200 tkr jämfört med 2014 för detta ändamål.

Den gemensamma centrumbildningen ska omfatta de fem forskningsområdena vid Konstfack samt forskning från de flesta av KTH:s skolor. Till centrumet knyts i ett första skede också ett antal företag från samhällsbyggnads- och designsektorerna. Företagen bidrar i första hand med expertkunskaper och nätverk, men kommer förhoppningsvis också bli medfinansierare i forskningsprojekt och vara intresserade av att skapa utrymme för "industridoktorander". Denna tvärdisciplinära och tvärinstitutionella miljö har förutsättningar att bli internationellt ledande inom fältet och bli en nod för innovationer och därmed leda vidare till nya företag och arbetstillfällen. Centrumbildningen inrättas under 2014 och vi väntar på besked från flera forskningsfinansierare om sökta projekt som kan kopplas dit.

2014 räknar Konstfack med att externa forskningsbidrag ska uppgå till drygt 3 600 tkr i intäkter, vilket i huvudsak baseras på redan accepterade forskningsansökningar och utgör 31 % av totala forskningsintäkter. Ett annat sätt att uttrycka detta är att för varje krona i forskningsanslag får Konstfack 0,44 kr från en extern forskningsfinansierare. Detta visar att den konstnärliga forskning som bedrivs på Konstfack idag är attraktiv för externa forskningsfinansierare och därmed står sig väl i konkurrensen samt att Konstfack använder sina forskningsresurser till samhällsnyttig forskning av mycket hög kvalitet.

Enligt Konstfacks beräkningsunderlag kommer forskningsbidragen 2017 uppgå till minst 8 700 tkr eller 51 % av de totala forskningsintäkterna eller annorlunda uttryckt: för varje "forskningensanslagskrona" får Konstfack 1,06 kr av en extern forskningsfinansierare. Konstfack är ur denna aspekt unik i jämförelse med de flesta andra högskolor och universitet i Sverige. Konstfacks låga forskningsanslag utgör idag dock ett hinder för att klara den samfinansiering som i princip samtliga forskningsfinansierare idag kräver. Det är samtidigt angeläget att Konstfack kan bedriva både externfinansierad och egenfinansierad forskning.

För att Konstfack inte ska behöva minska tillväxten av externa forskningsbidrag drastiskt bör därför forskningsanslaget från och med 2015 utökas med ytterligare 1 000 tkr jämfört med 2014 för detta ändamål.

4. Ekonomi

Intäkter och kostnader för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Av bilaga 2 framgår den beräknade utvecklingen av intäkter och kostnader för utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

Högskolan fick 2012 utökat anslag med ca 13,7 mkr för en ny lärarutbildning och för utbildning i bild för det som tidigare reglerades som beställd utbildning åt Stockholms universitet. 2013 tillkom ytterligare 4 mkr för den nya lärarutbildningen.

2013 nådde högskolan inte upp till det ökade takbeloppet, 7,7 mkr redovisas som ett anslagssparande. Utgående anslagssparande per 2013-12-31 uppgår till ca 8,7 mkr.

Under tiden som det tar för den nya lärarutbildningen att bli fullt utbyggd, kommer skolan att erbjuda ett större utbud av fristående kurser, samt fler platser inom konstnärlig utbildning. En viss förflyttning har också gjorts av platser från avancerad nivå till grundnivå, vilket ger ekonomisk effekt först 2015.

Konstfack räknar med att nå takbeloppet under samtliga år under perioden, förutom 2015. Vid utgången av 2017 räknar högskolan med ett kvarvarande anslagssparande.

Under de kommande åren görs investeringar i lokaler för utbyggd och förändrad verksamhet, främst avseende den nya slöjdutbildningen, men också för underhåll och arbetsmiljöåtgärder. Konstfack räknar med att lösa lokalbehovet genom ombyggnationer inom befintliga ytor, vilket innebär tillkommande investeringar i förbättringsutgifter på annans fastighet.

Kostnaderna för investeringar kommer trots nya investeringar att minska från 2014, eftersom de stora investeringarna som gjordes vid flytten till nya lokaler 2004 då är avskrivna. Se vidare kommentarer till investeringar i anläggningstillgångar och lokalförsörjning.

Personalkostnaderna beräknas öka med ca 5 mkr mellan 2013 och 2014. Av detta svarar beräknad lönerevision för ca 2,6 mkr. Resten avser kostnader för utökat utbildningsuppdrag. Kostnader för personal beräknas öka ytterligare under 2016 – 2017 i takt med ytterligare utökat utbildningsuppdrag för att minska det ackumulerade anslagssparandet.

För 2014 beräknas ett underskott, främst eftersom det är sista året med stora investeringar efter flytten till nya lokaler. Under perioden 2016 - 2017 räknar högskolan med överskott i verksamheten.

Intäkter och kostnader för konstnärligt utvecklingsarbete och forskning

I bilaga 3 redovisas den beräknade utvecklingen av intäkter och kostnader för konstnärligt utvecklingsarbete och forskning. På intäktssidan ingår förväntade externa bidrag till forskning inom Konstfacks områden. Aktiviteten i externfinansierad forskning beräknas att succesivt öka under perioden 2014 – 2017.

Den nya redovisningsmodellen som infördes från 2010 har inneburit att anslaget för konstnärligt utvecklingsarbete och forskning belastas med en större andel av högskolegemensamma kostnader än tidigare. Dessutom har ökat påslag för indirekta kostnader i de externfinansierade forskningsprojekten inneburit att Konstfack redan vid ansökningstillfället för nya projekt går in med samfinansiering av del av indirekta kostnader. Under 2013 har anslaget belastats med ca 0,7 mkr för redovisad samfinansiering, en ökning med ca 0,1 mkr jämfört med 2012.

Akkumulerat myndighetskapital av anslagsmedel uppgår till ca 2,2 mkr. Delar av detta kommer att användas till samfinansiering för nya externfinansierade forskningsprojekt samt anställning av doktorander. Det innebär att underskott beräknas redovisas för åren 2014-2017.

Investeringar i anläggningstillgångar

Investeringsbehovet i anläggningstillgångar redovisas i bilaga 4. Investeringarna avser till största delen grundutbildningsverksamheten.

Flytten till nya lokaler 2004 innebar stora investeringar. Kostnaderna för investeringarna som gjordes då, kommer att vara betydande fram till och med 2014, och har delvis finansierats av det ackumulerade myndighetskapitalet.

2014 har det gått 10 år sedan flytten till nya lokaler vid Telefonplan. Verksamheten förändras och Konstfack har dessutom fått ett utökat utbildningsuppdrag på ca 100 helårsstudenter, främst avseende en ny lärarutbildning. Konstfack har påbörjat en översyn av nuvarande lokaler i form av ett lokalprogram. Delar av detta innebar investeringar i förbättringsutgifter på annans fastighet under 2013, då några lokaler byggts om under sommaren för den nya lärarutbildningen för ämnet slöjd.

Investeringarna fortsätter under perioden 2014 - 2017, främst med avseende på anpassning av lokalerna för fler studenter inom lärarprogrammen, men innefattar även förändrat behov inom andra områden. Redovisat investeringsbehov är bedömningar i dagsläget och kan komma att revideras i takt med det fortsatta arbetet med lokalprogrammet. I dagsläget räknar Konstfack inte med någon utökning av nuvarande lokalyta. Investeringarna avser främst förbättringsutgifter på annans fastighet, men även viss inredning.

Dessutom beräknas underhållsansvaret för lokalerna öka kostnaderna i form av investeringar i förbättringsutgifter på annans fastighet i takt med att lokalytorna förslits. I övrigt har ordinarie löpande investeringar i verksamheten beräknats, främst för datorer och inredning.

Låneram

Konstfack har 2014 en låneram på 20 mkr. Lån i Riksgäldskontoret per 2013-12-31 uppgår till ca 16,8 mkr. Låneramen för 2015 - 2017 har beräknats med uppskattning av de investeringar som kan bedömas i dagsläget för det nya lokalprogrammet och övriga ordinarie investeringar.

Se vidare tabell 4, bilaga 4.

Lokalförsörjning

Konstfack har för närvarande 2 hyreskontrakt för lokalerna vid Telefonplan. Det större hyreskontraktet löper ut 2029. Ett nytt hyreskontrakt tecknades 2009 med Vasakronan avseende ett gasolförråd, och löper t.o.m. 2019.

Arbetet med ett nytt lokalprogram och förändringar av lokaler pågår. Konstfack har fått ett utökat utbildningsuppdrag på ca 100 helårsstudenter, främst avseende en ny lärarutbildning. Dessutom förändras nuvarande verksamhet och 2014 är det 10 år sedan flytten till nya lokaler. Den bedömning som görs idag är att förändrat lokalbehov kan lösas genom ombyggnationer inom befintliga ytor, vilket innebär tillkommande investeringar i förbättringsutgifter på annans fastighet. Konstfack ser därför i dagsläget inget behov av att teckna hyresavtal som sträcker sig längre än 10 år.

Räntekonto med kredit i Riksgäldskontoret

Konstfack räknar med att likviditeten under de närmaste åren kommer att vara god. Vi anser att en rimlig kredit på räntekontot uppgår till 10 % av anslagen under perioden.

Avgiftsbelagd verksamhet

Av de avgifter och ersättningar som redovisas i utfallet för 2013, avser knappt hälften ersättning för beställd utbildning för Södertörns högskola, uppdragsutbildning åt Skolverket och avgifter från studieavgiftsskyldiga studenter. Dessutom ingår intäkter av avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen, upplåtande av bostadslägenheter samt övriga avgifter och ersättningar.

Konstfack redovisar budgetåret 2013 intäkter från 4,4 studieavgiftsskyldiga helårsstudenter. Antalet avgiftsskyldiga studenter är få på grund av den höga kostnaden för att läsa konstnärliga utbildningar. Högskolan räknar, p.g.a. osäkerhet, med maximalt 4 avgiftsskyldiga helårsstudenter per år.

Intäkterna från uppdragsutbildning för 2014 beräknas vara i paritet med utfallet för 2013, för att sedan minska något under resten av perioden. Under de senaste åren har Konstfack bedrivit en större uppdragsutbildning åt Skolverket, inom ramen för det s.k. Lärarlyftet. Utbildningar åt Skolverket kommer att fortsätta även under 2014 och troligtvis 2015. Högskolan räknar också med fortsatt beställd utbildning åt Södertörns högskola.

Övriga intäkter av avgiftsbelagd verksamhet beräknas vara relativt konstant under perioden.

Beräknad budget för uppdragsverksamhet 2013–2015 framgår av tabell 6, bilaga 6.

Beslut

Beslut i detta ärende har fattats av Konstfacks högskolestyrelse vid sammanträde den 18 februari 2014. Föredragande har varit rektor Maria Lantz och ekonomichef Tord Ahlenius.

Budgetunderlag för 2015 - 2017

Tabell 1

Total budget (tkr)	2013 Utfall	2014 Prognos	2015 Ber.	2016 Ber.	2017 Ber.
Verksamhetens intäkter					
Anslag	150 138	161 470	161 070	163 270	164 870
Avgifter 1)	6 190	5 400	5 000	5 000	5 000
Bidrag 2)	6 562	6 300	10 100	11 600	11 400
Finansiella intäkter	331	219	304	370	459
Summa intäkter	163 221	173 389	176 474	180 240	181 729
Verksamhetens kostnader					
Personal 3)	-91 066	-97 100	-99 600	-101 600	-101 900
Lokaler	-42 551	-43 400	-43 900	-43 900	-43 900
Drift/Övrigt	-25 296	-28 200	-29 200	-30 000	-30 400
Avskrivningar	-10 585	-8 591	-4 354	-4 276	-4 185
Finansiella kostnader	-202	-126	-157	-223	-330
Summa kostnader	-169 700	-177 417	-177 211	-179 999	-180 715
Verksamhetsutfall	-6 479	-4 028	-737	241	1 014
Transfereringar	0	0	0	0	0
Årets kapitalförändring	-6 479	-4 028	-737	241	1 014
Utgående myndighetskapital (inkl. årets kapitalförändring)	16 429	12 401	11 664	11 905	12 919
Utgående oförbrukade bidrag	2 466	2 100	1 700	1 600	1 500

1) Intäkter från uppdragsverksamhet beräknas minska något 2015-2017.

2) Av utfallet 2013 avsåg ca 3,1 mkr KU/forskning. Externfinansierad forskning beräknas öka under perioden. Beräkningarna bygger på att nya projekt beviljas under åren 2014-2017.

3) För 2014 ingår beräknad kostnad för lönerevision med ca 2,8 mkr.

Budgetunderlag för 2015 - 2017

Tabell 2

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (tkr)	2013 Utfall	2014 Prognos	2015 Ber.	2016 Ber.	2017 Ber.
Verksamhetens intäkter					
Takbelopp	149 024	151 908	151 908	151 908	151 908
Beräknad avräkning (A)	141 339	152 000	151 600	153 800	155 400
Särskilda åtaganden (B)	1 242	1 268	1 268	1 268	1 268
Anslag (A+B)	142 581	153 268	152 868	155 068	156 668
Avgifter	6 190	5 400	5 000	5 000	5 000
Bidrag	3 488	2 700	2 700	2 700	2 700
Finansiella intäkter	316	210	292	355	441
Summa intäkter	152 575	161 578	160 860	163 123	164 809
Verksamhetens kostnader					
Personal	-82 703	-87 700	-87 700	-88 700	-89 200
Lokaler	-41 952	-42 800	-43 100	-43 000	-43 000
Drift/Övrigt	-23 433	-26 000	-26 000	-26 500	-27 000
Avskrivningar	-10 351	-8 393	-4 200	-4 114	-4 022
Finansiella kostnader	-194	-120	-148	-202	-309
Summa kostnader	-158 633	-165 013	-161 148	-162 516	-163 531
Årets kapitalförändring	-6 058	-3 435	-288	607	1 278

Budgetunderlag för 2015 - 2017

Tabell 3

Forskning och utbildning på forskarnivå (tkr)	2013 Utfall	2014 Prognos	2015 Ber.	2016 Ber.	2017 Ber.
Verksamhetens intäkter					
Anslag	7 557	8 202	8 202	8 202	8 202
Avgifter och andra ersättningar	0	0	0	0	0
Bidrag 1)	3 074	3 600	7 400	8 900	8 700
Finansiella intäkter	15	9	12	15	18
Summa intäkter	10 646	11 811	15 614	17 117	16 920
Verksamhetens kostnader					
Personal	-8 363	-9 400	-11 900	-12 900	-12 700
Lokaler	-599	-600	-800	-900	-900
Drift/Övrigt	-1 863	-2 200	-3 200	-3 500	-3 400
Avskrivningar	-234	-198	-154	-162	-163
Finansiella kostnader	-8	-6	-9	-21	-21
Summa kostnader	-11 067	-12 404	-16 063	-17 483	-17 184
Årets kapitalförändring	-421	-593	-449	-366	-264

1) Beräkningarna bygger på att nya projekt beviljas under åren 2014 - 2017.

Budgetunderlag för 2015 - 2017

Tabell 4

Investeringar i anläggningstillgångar (tkr)	2013	2014	2015	2016	2017
	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
IB lån i Riksgäldskontoret	21 008	16 833	13 138	14 934	16 558
Beräknad nyupplåning	6 705	4 896	6 150	5 900	6 050
- varav investering i immateriella anläggningstillgångar	424	275	200	200	200
Beräknad amortering	10 880	8 591	4 354	4 276	4 185
UB lån i Riksgäldskontoret	16 833	13 138	14 934	16 558	18 423
Maximalt utnyttjande av låneramen under året	21 008	16 833	14 934	16 558	18 423
Föreslagen låneram	27 000	20 000	18 000	20 000	21 000
Beräknad ränteutgift	200	126	157	223	330
Ränteantaganden för nyupplåning (%)	1,01	0,8	1,2	1,5	2,0
Summa räntor och amorteringar	11 080	8 717	4 511	4 499	4 515
Maximalt utnyttjande av räntekonto-krediten under året	0	0	0	0	0

Budgetunderlag för 2015 - 2017

Tabell 5 Lokalförsörjning

Redovisning av lokaler (mkr)	2013 Utfall	2014 Prognos	2015 Ber.	2016 Ber.	2017 Ber.
Area, kvm LOA, utifrån lokalförsörjningsplanen					
- föregående års utgång	21 558	21 558	21 558	21 558	21 558
- ökning under året	0	0	0	0	0
- minskning under året	0	0	0	0	0
- vid årets utgång (A)	21 558	21 558	21 558	21 558	21 558
Förbättringsutgift på annans fastighet	6,7	4,6	6,7	8,7	10,5
- nyinvesteringar	2,3	1,2	3,0	3,0	3,0
- avskrivningar	4,4	3,3	0,9	1,0	1,2
Total årshyra enligt hyresavtal, utifrån lokalförsörjningsplan (B) 1)	38,9	39,3	39,8	39,8	39,8
Genomsnittlig hyra (kr/kvm LOA) 2)	1 805	1 825	1 846	1 846	1 846
Lokalkostnader (C) 3)	42,6	43,4	43,9	43,9	43,9
Genomsnittlig lokalkostnad (kr/kvm LOA) 4)	1 974	2 013	2 036	2 036	2 036
Lokalkostnadens andel av verksamhetens totala kostnader	25,1%	24,5%	24,8%	24,4%	24,3%

1) Från och med andra halvåret 2014 upphör en tioårig hyresrabatt, motsvarande 1 mkr/år

2) Beräknas som B/A

3) Förutom ordinarie hyreskostnader enligt ovan ingår även hyra för studentbostäder, mindre förhyrningar, kostnader för elektricitet, lokaltillbehör och övriga lokalkostnader.

4) Beräknas som C/A

Budgetunderlag för 2015 - 2017

Tabell 6 Avgifter

Belopp i tkr

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat
2013	2 790	2 799	-9
varav tjänsteexport*	1 258	1 274	-16
2014	2 500	2 500	0
varav tjänsteexport*	900	900	0
2015	2 100	2 100	0
varav tjänsteexport*	900	900	0

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat
2013	0	0	0	0
2014	0	0	0	0
2015	0	0	0	0

* Avser studieavgiftsskyldiga studenter